

Anna NADOLSKA
Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, Bydgoszcz

MUZEUM NA WYSPIE MŁYŃSKIEJ W BYDGOSZCZY - REWITALIZACJA, KULTURA, TURYSTYKA

Wprowadzenie

Miejszem integrującym kulturę i turystykę w Bydgoszczy jest wielodziałowe Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, od lat 70. XX w. rozwijające działalność głównie na Wyspie Młyńskiej. Otoczona wodami rzeki Brdy wyspa, o łącznej powierzchni 6,5 ha, dodatkowo usytuowana w ścisłym centrum miasta, zaliczana jest do miejsc unikatowych w skali naszego kraju. Pierwotnie Wyspa Młyńska była zapleczem gospodarczym miasta – w okresie nowożytnym siedzibą Mennicy Królewskiej (GUMOWSKI 2005), a od końca XVIII w. ośrodkiem przemysłu młynarskiego. W miarę wygaszania industrialnego charakteru wyspy powoli stawała się ona przestrzenią działań kulturalnych realizowanych przede wszystkim dzięki wysiłkom bydgoskiego Muzeum, któremu przekazano kilka zabytkowych budynków, głównie przemysłowych. Jednak pełne odrodzenie tego – jeszcze do niedawna zaniedbanego, nawet w świadomości samych mieszkańców – terenu oraz znajdującej się tu instytucji kultury, nastąpiło dopiero na skutek przeprowadzonej rewitalizacji. W konsekwencji dokonanych kompleksowo inwestycji Wyspa Młyńska wraz z obiektami zajmowanymi przez Muzeum Okręgowe zyskała nowe, poczytne miejsce na kulturalno-rozrywkowej i turystycznej mapie Bydgoszczy oraz całego regionu. Tej zdegradowanej do-

tąd przestrzeni w centrum miasta nadany został nowy kontekst społeczny i urbanistyczny (SZYBOWICZ, ŚLUSARCZYK, WOŹNIAK 2009, s. 113). Natomiast dla istniejącego już w sumie 90 lat bydgoskiego Muzeum¹ (szerzej: HOJKA 2008) otworzył się nowy etap w jego dziejach, jak również pojawiły się nowe możliwości oraz wyzwania, wychodzące coraz częściej również poza mury budynków na całą zrewitalizowaną przestrzeń Wyspy Młyńskiej (SZYBOWICZ, ŚLUSARCZYK, WOŹNIAK 2009, s. 113). W centrum uwagi znajdują się teraz przede wszystkim potrzeby współczesnego odbiorcy-turysty odwiedzającego Muzeum na Wyspie, jego gusta, zainteresowania, potencjał intelektualny i twórczy, a także zaistniała interakcja między tym wymagającym uczestnikiem kultury a zabytkiem czy dziełem sztuki.

Za cel niniejszej narracji autorka stawia sobie obronę postawionej tezy, iż bydgoskie Muzeum Okręgowe na Wyspie Młyńskiej po dokonanej rewitalizacji użytkowanych obiektów i ich otoczenia jest bez wątpienia miejscem, w którym w szerokim zakresie zachodzi zetknięcie turystów z kulturą.

Rewitalizacja

W latach 70. XX w. sprawa zagospodarowania dawniej industrialnej Wyspy Młyńskiej stała się priorytetem dla bydgoskich władarzy oraz osób związanych z kulturą. Wówczas powstała koncepcja utworzenia tutaj zespołu muzealnego obejmującego swym zasięgiem cały obszar Wyspy. Dość ambitne plany ograniczyła znacznie zastana rzeczywistość. Instytucja kultury otrzymała cztery zabytkowe obiekty z zachowanej jeszcze wtedy zabudowy Wyspy Młyńskiej: Biały Spichrz przy ulicy Mennica 2, Czerwony Spichrz z przyległym Domem Młynarza przy Mennica 8a i 8, a także dawny budynek mieszkalny urzędników młyna mieszczący się przy tej samej ulicy pod nr. 7. Ulokowane zostały tu wybrane działy i pracownie muzeum oraz magazyny zbiorów oraz ekspozycja (HOJKA 2008, s. 40–41).

W roku 2004 władze Bydgoszczy przygotowały program pod nazwą „Rewitalizacja zasobów kulturowych i przyrodniczych Wyspy Młyńskiej i jej najbliższego otoczenia”, którego realizację przewidywano w czterech odrębnych etapach, od wykonania umocnień nabrzeży, mostów czy przestrzeni rekreacyjnej z placem zabaw, po prace remontowo-konserwatorsko-

¹ Bydgoskie Muzeum (wówczas Muzeum Miejskie) otwarte zostało 5 sierpnia 1923 r. w kamienicy na Starym Rynku. Gmach zburzyli hitlerowcy w 1940 r.

-adaptacyjne obiektów zabytkowych oraz budowy ośrodka sportów wodnych. Całość przedsięwzięcia zaplanowano na lata 2006–2013, z założeniem wykorzystania europejskich funduszy pomocowych. Projekt, który zmierzał do przywrócenia temu obszarowi miasta funkcji społecznych, szczególnie poprzez rozszerzenie oferty kulturalno-turystycznej i edukacyjnej, zrealizowany został w ramach drugiego etapu rewitalizacji wyspy w latach 2007–2009 pod nazwą „Renowacja obiektów dziedzictwa kulturowego na terenie Wyspy Młyńskiej w Bydgoszczy”. Zrewitalizowanych zostało pięć budynków muzealnych, których dotychczasowy zakres funkcjonalny w większości zmienił się: w Białym Spichrzu przy ulicy Mennica 2 pomieszczono zbiory archeologiczne, dalej, przy tej samej ulicy pod nr. 4 mieści się siedziba Europejskiego Centrum Pieniądza (budynek w użytkowaniu muzeum od 2009 r.), w budynku przy ulicy Mennica 7 udostępniono dzieła Leona Wyczółkowskiego i pamiątki po artyście², natomiast w Domu Młynarza znajduje się centrum recepcyjno-informacyjne zespołu muzealnego, w Czerwonym Spichrzu zaś Galeria Sztuki Nowoczesnej. Środki na realizację przedsięwzięcia przekazane zostały w 2006 r. przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz miasto Bydgoszcz (*Rewitalizacja... 2009*).

Zwieńczeniem starań o poprawę warunków lokalowych i wystawieniowych bydgoskiego muzeum było uzyskanie w 2010 r. nagrody za projekt „Rewitalizacja Wyspy Młyńskiej” w III edycji prestiżowego konkursu „7 Cudów Unijnych Funduszy” w kategorii „Rewitalizacja”, zorganizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Dzięki promocyjnym informacjom o Wyspie Młyńskiej, które w związku z wymienioną nagrodą wyemitowano w Telewizji Polskiej, miejsce to poznali odbiorcy-turyści w całym kraju i poza jego granicami.

Kultura i turystyka

Ze względu na niewielką kubaturę pochodzącego z końca XVIII w. Białego Spichrza o konstrukcji szkieletowej dużym wyzwaniem było wykorzystanie jego pomieszczeń na cele ekspozycyjne. W budynku umieszczono Dział

² Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy dysponuje również następującymi obiektami: Budynkiem Głównym przy ul. Gdańskiej 4, trzema spichrzami nad Brdą przy ul. Grodzkiej 7–11 i *Explozeum* w dawnej fabryce DAG.

Archeologii, pracownię i magazyn zbiorów oraz częściowo administrację muzeum. Do realizacji lekcji muzealnych i warsztatów służy sklepiona piwnica obiektu. Poza tym odbywają się tutaj imprezy kulturalne, np. kameralne koncerty czy sesje naukowe i popularnonaukowe, a także wystawy czasowe. Połowę parteru i pierwsze piętro przeznaczono na dwie interaktywne ekspozycje stałe traktujące o pradziejach i wiekach średnich nie tylko na terenie dzisiejszego miasta nad Brdą (WOŹNIAK 2010). Pierwsza z nich (otwarta w 2010 r.) prezentuje tajemnice życia średniowiecznych mieszkańców Bydgoszczy i okolic, której ramy czasowe sięgają od VII w. po połowę XIV w. Atmosferę tamtych czasów pokazano dzięki pozyskanym z wykopalisk archeologicznych pozostałościom po naszych przodkach interesującej aranżacji plastycznej, która łączy w sobie elementy tradycyjne i nowoczesne, oraz licznym rekonstrukcjom (*W grodzie...* 2011). Warto przy tej okazji wspomnieć, iż mimo początkowych obaw związanych z koncepcją tworzenia nowoczesnej wystawy na zbyt małej powierzchni ekspozycyjnej, powstała prezentacja zyskała ogólnopolskie uznanie, otrzymując nominację w kategorii „Wystawy etnograficzne i archeologiczne” – Wydarzenie Muzealne Roku „Sybilla 2010”. Pod koniec tego roku ujrzy „światło dzienne” nowa ekspozycja stała „Na pograniczu Wielkopolski i Pomorza. Bydgoszcz i region u zarania dziejów”. Będzie to kolejna propozycja wystawiennicza muzeum pokazującą tym razem kulturę materialną, a przez jej pryzmat także różne przejawy życia społecznego i duchowego pradawnych mieszkańców Bydgoszczy i okolic. Jak zapowiadają autorzy projektu, ramy chronologiczne ekspozycji obejmą okres od końca starszej epoki kamienia po okres wędrówek ludów, tj. od XI tysiąclecia p.n.e. po VI wiek. Na wystawie zaistnieją nowoczesne techniki multimedialne, a wśród działań aranżacyjnych planowane jest stworzenie rekonstrukcji odtwórczych (*Ibidem* s. 30–35, SZALKOWSKA-ŁOŚ, ŁOŚ 2010, s. 36).

Tuż obok Białego Spichrza w budynku z końca XVIII w. pełniącym pierwotnie funkcje mieszkalne dla pracowników młyńskich, znajduje się Europejskie Centrum Pieniądza. Usytuowanie w tym gmachu zbiorów numizmatycznych nie jest przypadkowe, ponieważ dawnej sądzono, że jego piwnice sięgają czasu istnienia Mennicy Bydgoskiej (lata 1594–1688) (WOŹNIAK 2010, s. 297). Ekspozycje prezentowane w tym miejscu poruszają problematykę wielorakiej roli pieniądza w przeszłości i teraźniejszości oraz w różnych kręgach cywilizacyjnych, a także zaznajamiają odbiorcę z samą procedurą wytwarzania pieniądza kruszcowego (SZYBOWICZ, ŚLUSARCZYK, WOŹNIAK 2009, s. 110–111). Wystawa stała (otwarta w 2010 r.) zlokalizowana w piwnicy w sposób nowoczesny traktuje o historii mennicy, jak

i całej Wyspy Młyńskiej, natomiast przestrzeń na parterze służy organizowaniu wystaw czasowych. Poza tym w budynku umieszczono działy: Inwentaryzacji Muzealiów oraz Edukacji i Promocji, a także bibliotekę.

Zdecydowanie największym obiektem w kompleksie muzealnym na Wyspie Młyńskiej jest Czerwony Spichrz datowany na 1861 r. wraz z przylegającym do niego Domem Młynarza z początku XIX w. Na dwóch rozległych piętrach dawnego magazynu zbożowego można obejrzeć stałą prezentację jednej z najważniejszych, w skali nie tylko regionalnej, kolekcji polskiej sztuki nowoczesnej, udostępnioną zwiedzającym (od 2009 r.) w ramach Galerii Sztuki Nowoczesnej (WOŹNIAK 2010, s. 298–299). Wszystkie pokazywane obiekty wybrane zostały z zespołu dzieł powstałych w XX w. Układ ekspozycji jest chronologiczno-problemowy. Pokazuje konkretne kierunki, nurty i postawy twórcze w sztuce polskiej minionego wieku, wyodrębniając przy tym poszczególne ośrodki artystyczne kraju. Wystawa proponuje odbiorcy realizacje z dziedziny malarstwa, rzeźby, fotografii artystycznej i nowych mediów; nazwiska ich autorów na trwałe zapisały się w historii sztuki (Galeria... 2009, KOPCIEWICZ 2010, s. 96–97). Parter obiektu zajmuje natomiast przestrzeń przeznaczona do eksponowania wystaw czasowych, przede wszystkim sztuki dawnej i współczesnej. W gmachu znalazły też swoje miejsce magazyny zbiorów i pracownia Działu Sztuki. Wszystkie kondygnacje Czerwonego Spichrza łączy dobudowana od zewnątrz szklana klatka schodowa z zainstalowaną windą, która ułatwia komunikację również osobom niepełnosprawnym nie ingerując przy tym w zabytkową strukturę budowli. W Domu Młynarza mieści się centrum recepcyjno-informacyjne muzeum (SZYBOWICZ, ŚLUSARCZYK, WOŹNIAK 2009, s. 112). Połączony zespół budynków w ramach uznania otrzymał nominację w kategorii „Dokonania z zakresu zarządzania i organizacji” za projekt „Roboty budowlane polegające na przebudowie Czerwonego Spichrza i Domu Młynarza Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszcy na Galerię Sztuki Nowoczesnej” – Wydarzenie Muzealne Roku „Sybilla 2009”.

W ostatnim z użytkowanych na cele muzealno-wystawiennicze zabytkowych obiektów na Wyspie Młyńskiej wzniesionym w latach 1899–1902 prezentowana jest ekspozycja ukazująca życie i twórczość patrona muzeum. Dom Leona Wyczółkowskiego jest chyba najbardziej wyczekaną przez bydgoszczan, jak i przyjezdnych, realizacją Muzeum Okręgowego. Przez lata bowiem brakowało miejsca na stałą prezentację spuścizny po mistrzu, której lwia część w 1937 r. przekazała bydgoskiej instytucji kultury wdowa po malarzu, Franciszka Wyczółkowska. Artefakty związane z wiel-

kim polskim artystą przełomu XIX i XX w. udostępnione zostały (od 2009 r.) w specjalnie przygotowanych przestrzeniach przypominających wnętrza salonowe oraz warsztat pracy z dworku w Gościeradzu – pracownię malarską i atelier graficzne. Obok typowej ekspozycji stworzono także salę biograficzną, w której od tego roku można skorzystać z portalu internetowego poświęconego osobie artysty, gdzie oprócz bogatej biografii prezentowana jest baza niemal wszystkich dzieł mistrza znajdujących się w zbiorach muzeum (SZYBOWICZ, ŚLUSARCZYK, WOŹNIAK 2009).

Częścią wspólną Domu Leona Wyczółkowskiego i wszystkich pozostałych budynków muzealnych na Wyspie Młyńskiej jest fakt zlokalizowania nowoczesnych pomieszczeń magazynowych w górnych kondygnacjach, nie tylko w celu zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonemu w tej sferze zbiorom. Takie rozwiązanie odciąża przestrzeń wystawienniczą na niższych piętrach, zwiększając ich dostępność i możliwości komunikacyjne dla zwiedzających – turystów kulturowych. W ramach projektu rewitalizacji obiektów muzealnych na wyspie udało się także wyeliminować bariery fizyczne, które stanowiły problem zwłaszcza dla osób starszych i niepełnosprawnych (*Ibidem* s. 113, WOŹNIAK 2010). Fakt ten został dostrzeżony w 2010 r. przez grono ekspertów, które przyznało Muzeum Okręgowemu i Urzędowi Miasta Bydgoszczy nagrodę główną w kategorii „Obiekty zabytkowe i sakralne” w konkursie „Kujawsko-Pomorskie bez barier” za przystosowanie budynków na Wyspie Młyńskiej dla osób niepełnosprawnych.

Oprócz wystaw stałych, które zostały bardzo dobrze odebrane zarówno przez zwiedzających-turystów, jak i przez środowisko muzealników, w swojej bogatej ofercie bydgoska instytucja kultury zaprezentowała na wyspie także wiele ekspozycji czasowych. Na szczególną uwagę zasługują dwie prestiżowe wystawy, które przyciągnęły do Galerii Sztuki Nowoczesnej wielką rzeszę odbiorców z kraju i z zagranicy pasjonujących się sztuką dawną. „Rembrandt i krąg jego tradycji” to tytuł pierwszej wystawy zrealizowanej w 2010 r. Wszystkie eksponowane rysunki i akwaforty Rembrandta Harmenszooona van Rijn (Lejda 1606–1669 Amsterdam) oraz prace artystów ukształtowanych pod wpływem jego twórczości, pochodziły ze zbiorów Muzeum Narodowego w Gdańsku. Rok później otwarto natomiast drugą ekspozycję „Rewolucje graficzne Albrechta Dürera i szkoła niemiecka XVI wieku”. Otrzymała ona dofinansowanie ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a projekt dodatkowo wsparła Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej Gefördert aus Mitteln der Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit. Wystawa ta, stanowiąca syn-

teżę twórczości graficznych środowisk niemieckich XV i XVI w., powstała na bazie dzieł sztuki znajdujących się w polskich kolekcjach – grafik, obrazów, inkunabułów i starodruków.

Warto wspomnieć także o dwóch dużych prezentacjach graficznych: „Wielość w jedności. Drzeworyt polski po 1900 roku” (2009 r.) i „Wielość w jedności. Techniki wkłęsłodruku w Polsce po 1900 roku” (2012 r.). Obie wystawy włączone zostały do programu Międzynarodowego Triennale Grafiki w Krakowie odpowiednio na 2009 i 2012 r., liczącego się na mapie wydarzeń kulturalnych w kraju przeglądu aktualnych osiągnięć w grafice światowej. Spośród wielu wystaw sztuki współczesnej, które bydgoskie Muzeum zorganizowało na parterze Czerwonego Spichrza, w pamięci odbiorców pozostały przede wszystkim „Najprawdziwsze historie miłosne. Alegorie miłości we współczesnej sztuce polskiej” (2009 r.) i „Meblarium Pawła Grunerta” (2011 r.). Pierwsza ekspozycja była próbą oddania charakteru „obrazów miłości” stworzonych przez artystów polskich w ostatnich dwóch dekadach, pochodzących z kolekcji naszego Muzeum, Zachęty w Szczecinie, a także od twórców. Odsłone tę zaprezentowano w szerokim kontekście społecznym i politycznym. Natomiast „Meblarium” było wystawą, która łączyła w sobie rzeźbę ze sztuką użytkową. Zaprezentowane meble, stojące w specjalnie zaaranżowanym tunelu z płótna, Grunert zaprojektował m.in. z materiałów naturalnych i różnych stopów metali, ale również z surowców wtórnych.

W roku 2012 w ramach obchodów Roku Leona Wyczółkowskiego muzeum zrealizowało dwie wystawy poświęcone twórczości swojego patrona. Na ekspozycji „Wokół daru Franciszki i Leona Wyczółkowskich” pokazane zostały przede wszystkim zbiory należące do artysty i przedmioty z pracowni mistrza, natomiast dzięki wystawie „Leon Wyczółkowski artysta-profesor” zestawione zostały prace trzech generacji artystów z kręgu Wyczółkowskiego: profesorów-nauczycieli, profesorów-kolegów i uczniów tworzących w XIX i pierwszej połowie XX w.

W roku obecnym z okazji jubileuszu 90-lecia Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy realizowany jest projekt „Razem tworzymy historię”. Częścią tego przedsięwzięcia stała się nietypowa ekspozycja „Historia bydgoszczan – historia muzeum”, do której przygotowania zaproszono mieszkańców Bydgoszczy. Dzieje instytucji bowiem wiążą się ściśle z historią miasta oraz biografiami pojedynczych osób.

Ciesząc się uznaniem wystawy organizowano także w Europejskim Centrum Pieniądza. Były to ekspozycje numizmatyczne, z których najciekawszą okazała się prezentacja z 2010 r.: „Pieniądz w kulturze. Między

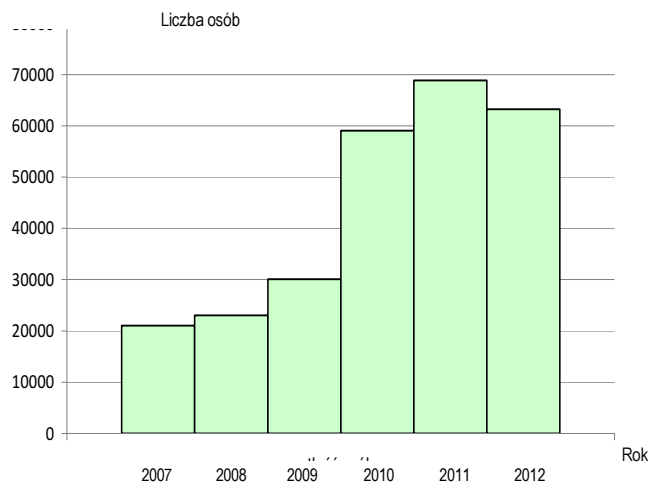
sacrum a profanum” dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Poprzez ukazanie miejsca pieniądza w kulturze europejskiej i orientalnej, pod kątem jego pozapłatniczych funkcji, zaakcentowane zostały różne formy jego wykorzystania: w rzemiośle artystycznym, strojach oraz biżuterii, jak również obecność w malarstwie, grafice, twórczości ludowej oraz rytuałach pogrzebowych. Dwie inne wystawy, które zapewniły Muzeum wysoką frekwencję, to: „Od pieniądza narodowego do euro” z przełomu lat 2010/2011 i „Pieniądz PRL” – 2012/2013 (www.muzeum.bydgoszcz.pl).

Jednak muzeum na Wyspie Młyńskiej jest rozpoznawalne na mapie kulturalno-turystycznej regionu i całego kraju nie tylko dzięki działalności wystawienniczej. Bydgoska instytucja angażuje się w realizację wielu ogólnopolskich, a nawet ogóło-europejskich wydarzeń kulturalnych. Do takich należą organizowane rok rocznie: Europejska Noc Muzeów (z frekwencją ogólną nawet do 20 000 uczestników w 2011 r.) i dwie Bydgoskie Noce Muzealne wpisujące się w organizowaną przez Urząd Miasta Bydgoszczy coraz popularniejszą imprezę wodniacką Ster na Bydgoszcz oraz międzynarodowe Europejskie Dni Dziedzictwa (w sumie ponad 7000 odbiorców w 2010 r.).

Do sukcesów bydgoskiego muzeum należą także konsekwentnie przygotowywane całoroczne projekty edukacyjno-kulturalne. „Spotkania ze sztuką” (2009 r.) obejmowały zagadnienia związane z czterema obszarami sztuki: poezją (teatrem), malarstwem, muzyką i designem, a „Dotknąć przeszłość” (2010/2011) adresowane były przede wszystkim do odbiorców – turystów niepełnosprawnych, którym umożliwiono kontakt z artefaktami nie tylko za pomocą zmysłu dotyku. W Galerii Sztuki Nowoczesnej przygotowany został także duży projekt „Współcześni” (2010/2011), w ramach którego muzeum organizowało liczne działania edukacyjne i promocyjne z zakresu designu i sztuki multimedialnej, w tym cykl spotkań i warsztatów ze znanymi artystami i znawcami sztuki. Wydarzenie współfinansowało Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Natomiast w latach 2011/2012 powstał projekt „Sztuka nie wyklucza”, celem którego było zachęcenie dzieci i młodzieży pochodzących z różnych środowisk społecznych do uczestnictwa w szeroko pojętej sferze kultury. Warto również wspomnieć o działaniach cyklicznych, takich jak „Niedziela w muzeum” skierowanych do całych rodzin, czy też sezonowych, np. „Wakacje w muzeum”, aktywizujących m.in. zdolności manualne młodego odbiorcy. Nie można także zapomnieć o innych eventach oraz dużej ilości realizowanych na co dzień przez bydgoską instytucję kultury lekcji muzealnych, warszta-

tów, spotkań, wykładów itp. (www.muzeum.bydgoszcz.pl).

Na zakończenie przedstawiona zostanie frekwencja ogólna Muzeum Okręgowego, a także zestawienie liczby uczestników kultury-turystów odwiedzających poszczególne budynki muzealne na Wyspie Młyńskiej.

Rys. 1. Frekwencja ogólna w Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy w latach 2007–2012, obejmująca poza czterema budynkami na Wyspie Młyńskiej również Spichrze nad Brdą i Explozeum (od 2011 r.)
Źródło: sprawozdania merytoryczne Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy za lata 2007–2012

Tabela 1. Frekwencja w Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy w poszczególnych budynkach na Wyspie Młyńskiej w latach 2009–2012

Liczba osób w poszczególnych budynkach Muzeum na Wyspie Młyńskiej	Rok			
	2009	2010	2011	2012
Biały Spichrz, Zbiory Archeologiczne	2 881	11 059	13 641	10 259
Europejskie Centrum Pieniądza	–	9 880	12 453	9 944
Czerwony Spichrz, Galeria Sztuki Nowoczesnej	12 785	15 373	14 691	9 706
Dom Leona Wyczółkowskiego	2 221	7 706	10 060	12 413

Źródło: sprawozdania merytoryczne Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy za lata 2009–2012.

Z powyższych danych liczbowych wynika, że od 2009 i 2010 r., z chwilą udostępnienia do użytku zwiedzającym kolejnych obiektów na Wyspie Młyńskiej tuż po przeprowadzonej rewitalizacji, frekwencja wzrosła dwu-, a nawet trzykrotnie w porównaniu z latami wcześniejszymi. Największą liczbę odbiorców-turystów zanotowano w 2011 r. Wówczas poza poprawą infrastruktury całej wyspy oraz nowymi propozycjami wystawienniczymi i edukacyjno-kulturalnymi, które bezpośrednio wpłynęły na tak ogromny sukces frekwencyjny muzeum, w tym wypadku zadziałał również „efekt świeżości” i dodatkowo otwarcie w tym czasie kolejnej atrakcji turystycznej Explosum – Centrum Techniki Wojskowej DAG Fabrik Bromberg. W następnym roku liczba zwiedzających nieznacznie zmalała i powinna się na tym poziomie utrzymać przez dalsze lata. Natomiast po przeliczeniu osób, które odwiedziły poszczególne budynki muzealne na wyspie, można stwierdzić, że dane te odpowiadają frekwencji całego muzeum z nieznacznymi odstępstwami. Najbardziej zauważalny jest wzrost liczby odbiorców-turystów w Domu Leona Wyczółkowskiego w ubiegłym roku. Fakt ten należy wiązać z ogłoszonym wówczas przez Urząd Miasta Bydgoszczy Rokiem Leona Wyczółkowskiego. Dzieła wybitnego malarza i grafika przyciągnęły oprócz bydgoszczan także wielu przyjezdnych z Polski i z zagranicy. Natomiast Galeria Sztuki Nowoczesnej ma od początku najwyższą frekwencję spośród wszystkich budynków muzealnych na Wyspie Młyńskiej. Powodów takiego stanu rzeczy należy szukać w fakcie, iż jest miejscem prezentacji największych i najważniejszych wystaw czasowych oraz największym i najbardziej reprezentatywnym oddziałem muzeum.

Podsumowanie

Reasumując powyższe rozważania można stwierdzić, iż bydgoskie Muzeum na Wyspie Młyńskiej jest bez wątpienia miejscem, w którym następuje udostępnienie kultury na potrzeby turystyki. Nie byłoby to możliwe bez przeprowadzonej staraniem miasta rewitalizacji budynków muzealnych oraz konsekwentnie realizowanej od samego początku przez muzeum oferty kulturalnej i wystawienniczej. Na zespoleniu kultury i turystyki na Wyspie Młyńskiej zyskała, jak wynika z przedstawionych danych liczbowych, bydgoska instytucja oraz samo miasto nad Brdą, ale przede wszystkim odbiorcy – turyści, uczestnicy dziejących się tutaj wydarzeń.

BIBLIOGRAFIA

- Galeria Sztuki Nowoczesnej, Przewodnik*, 2009, oprac. I. Kopciewicz, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz.
- GUMOWSKI M., 2005, *Mennica bydgoska*, reedycja wydania z 1955 r., Polskie Towarzystwo Numizmatyczne, Oddział Bydgoski im. Stanisława Niewiteckiego, Bydgoszcz.
- HOJKA Z., 2008, *Muzeum w Bydgoszczy. Dzieje i zbiory*, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz.
- KOPCIEWICZ I., 2010, *Dział Sztuki*, [w:] *Informator muzeum. Dzieje, zbiory, działalność*, M.F. Woźniak (red.), Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz, s. 83–114.
- Rewitalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego na terenie Wyspy Młyńskiej w Bydgoszczy. Folder promocyjny*, 2009, oprac. I. Loose, Urząd Miasta Bydgoszczy, Drukarnia ABEDIK Sp. z o.o., Bydgoszcz.
- SZAŁKOWSKA-ŁOŚ J., ŁOŚ J., 2010, *Dział Archeologii*, [w:] *Informator muzeum. Dzieje, zbiory, działalność*, M.F. Woźniak (red.), Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz, s. 27–40.
- SZYBOWICZ A., ŚLUSARCZYK W., WOŹNIAK M., 2009, *Muzeum na Wyspie. Nowa jakość bydgoskiego Muzeum*, „Muzealnictwo”, nr 50, Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, Warszawa, s. 104–115.
- W grodzie Bydgosta. Tajemnice życia średniowiecznych mieszkańców Bydgoszczy i okolic. Przewodnik*, 2011, oprac. J. Łoś, J. Łoś, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz.
- WOŹNIAK M.F., 2010, *Muzeum na Wyspie. Projekt rewitalizacji Wyspy Młyńskiej dla Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy i inne zamierzenia*, [w:] *Muzeum XXI wieku – teoria i praxis. Materiały z sesji naukowej organizowanej przez Muzeum Początków Państwa Polskiego i Polski Komitet Narodowy ICOM*, 25–27 listopada 2009 r. (Księga pamiątkowa poświęcona Profesorowi Krzysztofowi Pomianowi), Gniezno, s. 294–301.
- www.muzeum.bydgoszcz.pl.

